

**BØRNE- OG
UNDERVISNINGS-
MINISTERIET**
STYRELSEN FOR
UNDERVISNING OG KVALITET

Styrelsen for Undervisning og
Kvalitet

Frederiksholms Kanal 26
1220 København K
Tlf. nr.: 33 92 50 00
E-mail: stuk@stukuvvm.dk
www.stukuvvm.dk
CVR nr.: 29634750

26. januar 2022
Sags nr.: 21/22301

Foreløbige erfaringer med de større skriftlige opgaver i gymnasiet efter gymnasireformen

De større skriftlige opgaver på stx, hhx og htx

Med gymnasireformen, som trådte i kraft i 2017, blev der foretaget en række ændringer i rammerne for de større skriftlige opgaver på de tre-årige gymnasiale uddannelser: studieretningsprojektet (SRP) på stx og studieområdeprojektet (SOP) på hhx og htx.

De væsentligste ændringer er:

- indførelse af en mundtlig prøve på baggrund af det skriftlige produkt,
- flere muligheder for valg af fag, som kan indgå i de større skriftlige opgaver, herunder fag på C-niveau,
- fast timenorm per elev på 20 timer til vejledning og andre aktiviteter i forbindelse med udarbejdelsen af det skriftlige produkt med tilstedeværelse af relevante lærere,
- øget fokus på metoder og videnskabsteori, der indgår som obligatorisk element i samtalen ved den mundtlige prøve,
- indførelse af et antal undervisningsforløb i løbet af uddannelsen som optakt til udarbejdelsen af det skriftlige produkt i 3.g,
- forstærket elevinddragelse gennem elevens egen problemformulering som udgangspunkt for det skriftlige produkt,
- øget mulighed for at skrive opgave i ét fag på stx,
- mulighed for at opgaven kan indeholde udarbejdelse af et innovativt løsningsforslag på stx.

Resultater for de større skriftlige opgaver

De første elever var til prøve efter de nye læreplaner i 2020. Overordnet set er der sket et spring i karaktererne for de større skriftlige opgaver således, at karaktererne ligger hhv. 0,7 (stx), 0,5 (hhx) og 0,3-0,6 (htx) karakterpoint højere efter reformen end før reformen.

Der kan være forskellige forklaringer på udviklingen i karaktererne. Det kan skyldes ændringerne i de større skriftlige opgaver, der blev indført med reformen, men karaktergivningingen kan samtidig også være påvirket af COVID-19-restriktioner. Som følge af COVID-19-restriktioner blev en del af elevernes forberedelse og skriveproces i forbindelse med studieretningsprojektet gennemført under nedlukningen af institutioner både i skoleåret 2019-20 og i skoleåret 2020-21. Det betød bl.a., at nogle elever var afskåret fra adgang til biblioteker, så de ikke kunne tilgå relevant information, bøger osv. under deres skriveperiode. Derudover blev tidsrummet for placering af skriveperioden udvidet, så eleverne kunne starte skriveperioden både før og efter den i læreplanen fastsatte periode for udarbejdelsen af projektet, ligesom skriveperioden i nogle tilfælde blev forlænget for den enkelte elev aht. adgang til biblioteker og faglokaler.

Nogle af de elever, der skrev i fag med et praktisk element som fx fysik eller teknikfag, blev afskåret eller begrænset i adgangen til at udføre eksperimenter og praktisk arbejde i faglokaler. Disse vilkår resulterede i, at lærere og censorer blev opfordret af ministeriet til at tage hensyn til de vilkår, som eleverne havde haft for at udarbejde SOP og SRP i perioden med nødundervisning, i forbindelse med karaktergivning.

Studieretningsprojektet på stx

Tabel 1: Karakterudviklingen i SRP (stx)

Som det fremgår af tabellen, er der sket en stigning i karaktererne på 0,7 karakterpoint efter reformen, jf. ovenfor.

	2019 (før gymnasiereform)	2020 (efter gymnasiereform)	2021 (efter gymnasiereform)
Stx	7,5	8,2	8,2

Kilde: Eksamensdatabasen, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Tabel 2: Antal aflagte prøver og karaktergennemsnit i SRP for stx år 2020 og 2021

Efter gymnasiereformen blev det nemmere for eleverne på stx at vælge at skrive SRP i ét fag. Før reformen var det institutionens rektor, der skulle godkende, at eleven kunne skrive i ét fag. Efter reformen er det den enkelte lærer, der - på baggrund af en faglig vurdering af, hvorvidt elevens problemformulering egner sig til at blive besvaret af ét fag og samtidig vil kunne opfylde de faglige mål for SRP – godkender, at eleven skriver i ét fag.

Tabellen viser, at der er sket en stigning i antallet af elever, der vælger at skrive i ét fag: fra 133 (0,5 pct.) før reformen til 406 (1,5 pct.) i 2020 og 376 (1,5 pct.) i 2021, dvs. efter reformen.

Opgørelse	I alt		Ét fag		To fag	
	År	Antal	Karaktergennemsnit	Antal	Karaktergennemsnit	Antal
2019	28.133	7,5	133	9,4	27.995	7,5
2020	26.581	8,2	406	9,7	26.176	8,1
2021	25.737	8,2	376	9,8	25.361	8,2

Kilde: Eksamensdatabasen, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Tablet 3: De 5 mest valgte fagkombinationer ved tofags SRP for stx, år 2020 og 2021

Eleverne vælger som udgangspunkt to fag at skrive SRP i. Mindst ét fag skal være på A-niveau og mindst ét fag skal være et studieretningsfag. Nedenstående tabel viser, at enten engelsk eller samfundsfag indgår i de fem mest populære fagkombinationer begge år. Det tyder på, at elevernes valg af fag hænger sammen med deres valg af studieretninger, da studieretninger med engelsk og samfundsfag er blandt de mest populære på stx. De står for næsten 50% af elevernes studieretningsvalg. Det kan samtidig være forklaringen på, at de naturvidenskabelige fag, matematik og 2. fremmedsprog er fraværende i top fem, da færre elever vælger studieretninger, hvor de pågældende fag indgår.

År	Fagkombination	Antal	Andel	Karaktergennemsnit
2020	Engelsk, Historie	2.598	10%	7,2
	Engelsk, Samfundsfag	2.125	8%	8,0
	Samfundsfag, Historie	1.773	7%	8,4
	Samfundsfag, Dansk	1.745	7%	8,5
	Engelsk, Psykologi	1.395	5%	7,8
2021	Engelsk, Historie	2471	10%	7,2
	Engelsk, Samfundsfag	2123	8%	8,2
	Samfundsfag, Historie	1713	7%	8,3
	Samfundsfag, Dansk	1556	6%	8,8
	Engelsk, Psykologi	1303	5%	7,7

Kilde: Eksamensdatabasen, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Note: Der er i alt registreret 215 forskellige fagkombinationer i tofags SRP på stx i 2020. Der er i alt registreret 227 forskellige fagkombinationer i tofags SRP på stx i 2021.

Tabel 4: De 5 mest valgte fag ved enkeltfagsopgaver i SRP for stx, år 2020 og 2021

Nedenstående tabel viser, at bioteknologi er det fag, de fleste elever vælger at skrive enkeltfaglig SRP i. En mulig forklaring kan være, at bioteknologi indeholder et samarbejde mellem biologi og kemi, og derfor i forvejen af eleverne opfattes som et fagligt samspil. De næstmest populære fag er begge år dansk og historie. En forklaring kan være, at eleverne allerede i 1.g har arbejdet med begge fag i den obligatoriske dansk-historieopgave og derfor har erfaring med en større skriftlig opgave i de to fag.

År	Fag	Antal	Andel	Karaktergennemsnit
2020	Bioteknologi	97	24%	10,6
	Historie	93	23%	8,2
	Dansk	72	18%	9,5
	Matematik	41	10%	10,9
	Geovidenskab	23	6%	9,5
2021	Bioteknologi	111	30%	10,0
	Dansk	93	25%	9,9
	Historie	61	16%	8,7
	Matematik	35	9%	11,3
	Engelsk	21	6%	9,0

Kilde: Eksamensdatabasen, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Note: Der er i alt registreret 406 opgaver i 13 forskellige fag i enkeltfags SRP på stx i 2020. Der er i alt registreret 376 opgaver i 11 forskellige fag i enkeltfags SRP på stx i 2021.

Studieområdeprojektet på hhx

Tabel 5: Karakterudviklingen i SOP (hhx)

Der er sket en stigning i karaktererne på 0,5 karakterpoint efter reformen.

2019 (før gymnasiereform))	2020 (efter gymnasiereform)	2021(efter gymnasiereform)
7,0	7,5	7,5

Tabel 6: De fem mest valgte fagkombinationer ved SOP for hhx, år 2020 og 2021

Eleverne skal vælge to fag at skrive SOP i. Mindst ét fag skal være på A-niveau og mindst ét fag skal være et studieretningsfag. Tabellen viser, at afsætning indgår i næsten 50% af alle SOP. En forklaring er blandt andet, at faget indgår i de mest populære studieretninger på hhx. Det kan også være forklaringen på, at 2. fremmedsprog og matematik er fraværende i top fem, da meget få elever vælger studieretninger, hvor disse fag indgår.

År	Fagkombination	Antal	Andel	Karaktergennemsnit
2020	Afsætning, Virksomhedsøkonomi	1500	17,3 %	7,4
	Afsætning, Dansk	1205	13,9 %	7,3
	Afsætning, Engelsk	1159	13,4 %	7,0
	Historie, International Økonomi	676	7,8 %	7,6
	Engelsk, International Økonomi	417	4,8 %	7,9
2021	Afsætning, Dansk	1001	15,3 %	7,5
	Afsætning, Virksomhedsøkonomi	995	15,2 %	7,4
	Afsætning, Engelsk	907	13,9 %	6,9
	Historie, International Økonomi	509	7,8 %	7,7
	Engelsk, International Økonomi	360	5,5 %	7,4

Kilde: Uddannelsesstatistik, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Studieområdeprojektet på htx

Tabel 7: Karakterudviklingen i SOP (htx)

Der er sket en stigning i karaktererne på 0,3 (2020) og 0,6 (2021) karakterpoint efter reformen.

2019 (før gymnasierreform)	2020 (efter gymnasierreform)	2021 (efter gymnasierreform)
6,9	7,2	7,5

Tabel 8: De fem mest valgte fagkombinationer ved tofags SOP for htx, år 2020 og 2021

Eleverne skal vælge to fag at skrive SOP i. Mindst ét fag skal være på A-niveau og mindst ét fag skal være et studieretningsfag. Tabellen viser, at de naturvidenskabelige fag, matematik eller idéhistorie indgår i alle de fem mest populære fagkombinationer på htx. En forklaring kan være, at eleverne på htx har flest naturvidenskabelige fag, og at eleverne samtidig ser idéhistorie som et relevant fag for naturvidenskab at samarbejde med.

År	Fagkombination	Antal	Andel	Karaktergennemsnit
2020	Bioteknologi, Idéhistorie	343	8,7%	7.4
	Fysik, Matematik	291	7,4%	8.4
	Fysik, Idéhistorie	203	5,2%	6.8
	Idéhistorie, Matematik	168	4,3%	7.1
	Idéhistorie, Kommunikation/IT	164	4.3%	6.2
2021	Bioteknologi, Idéhistorie	273	7,9%	7.6
	Fysik, Idéhistorie	200	5,8%	7.2
	Fysik, Matematik	182	5,3%	8.5
	Matematik, Programmering	162	4,7%	8.4
	Idéhistorie, Matematik	159	4,6%	7.2

Kilde: Uddannelsesstatistik, STIL, Børne- og Undervisningsministeriet.

Foreløbige erfaringer med de større skriftlige opgaver på stx, hhx og htx efter reformen pba. følgeforskningen

I forlængelse af den politiske aftale er der etableret et følgeforskningsprogram, hvor EVA sammen med Rambøll skal følge 2017-reformens fremdrift og resultater. Den femte delrapport fra marts 2021 samler bl.a. op på 12 ”caseskoler” implementering af og erfaring med de store skriftlige opgaver.

Styrket vejledning og feedback

EVA skriver, at caseskolerne har styrket deres vejledningsaktiviteter og feedback i forbindelse med de større skriftlige opgaver. De tilbyder bl.a. workshops eller skriveværksteder, hvor eleverne er til stede på skolen og har adgang til vejledning i forbindelse med de afsluttende større skriftlige opgaver. På tværs af interviewene med ledere, lærere og elever er der en positiv opfattelse af disse styrkede vejlednings- og feedbackprocesser.¹

Styrket fokus på mundtlighed

Ifølge delrapporten mener lærerne, at et systematisk arbejde med at koble mundtlighed og skriftlighed i de store skriftlige opgaver er en styrke. Både lærere og elever mener dog, at der kan være udfordringer forbundet med at vægte skriftlighed og mundtlighed i bedømmelsen af den faglige præstation. Selvom der til prøven ifølge læreplanen er tale om en helhedsvurdering af den skriftlige og mundtlige præstation, så kan der være udfordringer forbundet med at bedømme, hvor meget fx uddybning af det skriftlige produkt skal vægte i den endelige karakter.²

Videnskabsteori, innovation og akademisk skrivning

Delrapporten viser, at ledere og lærere på de tre stx-caseskoler ser det som en fordel, at der i SRP er et mere tydeligt fokus på proces og feedback end før reformen. De mener samtidig, at de nye rammer skaber et potentiale for bedre sammenhæng og progression i de aktiviteter, der bygger op til SRP. Det er dog ifølge lærerne en ulempe, at der er mange ting, der skal nås på kort tid i de flerfaglige forløb, som gennemføres i løbet af de tre år. De flerfaglige forløb forbereder eleverne til SRP ved at undervise dem i at udarbejde problemformuleringer, arbejde med videnskabsteori m.v. Særligt videnskabsteori (metodiske og basale videnskabs-teoretiske overvejelser i behandlingen af en kompleks problemstilling), akademisk skrivning (beherske fremstillingsformen i en større faglig op-

---

¹ EVA: Følgeforskningsprogrammet til gymnasireformen. Femte delrapport 2021. s.100-101

² Ibid. s.101

gave, herunder citatteknik, kildefortegnelse m.v.) og innovation (udvikling og vurdering af et innovativt forslag) bliver fremhævet som kompetencemål, der er svære at lære eleverne og svære at nå på tværs af fag.³

Lærerne på stx peger på, at videnskabsteori er svært stof for eleverne, og at eleverne står dårligt til prøven i SRP, hvis de ikke har modtaget tilstrækkelig undervisning. I forhold til det innovative fokus mener lærerne, at det fungerer bedst, når eleverne har god tid til at afprøve og udvikle nye idéer, men i praksis er forløbene ofte korte. Det samme gør sig gældende med akademisk skrivning, som lærerne fremhæver som en udfordrende genre for eleverne.⁴

På hhx og htx er studieområdets nye struktur og indhold det element i reformen, som ledere og lærere vurderer, har det største potentiale til at styrke kvaliteten i uddannelserne, dog vurderes forløbene lavere på hhx. Studieområdeforløbene er flerfaglige og placeret gennem de tre år, og de forbereder eleverne til studieområdeprojektet (SOP) gennem undervisning i at udarbejde problemformuleringer og arbejde med videnskabsteori m.v. Blandt hhx-lærerne er der en opfattelse af, at forløbene fylder for meget i årshjulet. Ifølge analysen er det på både hhx og htx en særlig udfordring, at der i læreplanerne er krav om mange studieområdeforløb. Det kræver et omfattende koordineringsarbejde for både ledere og lærere at planlægge og gennemføre forløbene.

---

³ Ibid. s.104

⁴ Ibid. s.105